

MANAGEMENT

Contribuția autorilor:

Laura BĂDIȚOIU: cap. 3 (par. 3.5);

Mihai CIOC: cap. 3 (par. 3.1-3.3 în colaborare); cap. 4 (în colaborare);

Oana Elena CROITORU: cap. 7 (par. 7.3);

Vasile DEAC: cap. 2 (în colaborare), cap. 11 (în colaborare);

Alexandrina DEACONU: cap. 1 (par. 1.6-1.7 în colaborare); cap. 3 (par. 3.4 în colaborare);

Adriana DIMA: cap. 5 (în colaborare), cap. 6 (în colaborare), cap. 8 (în colaborare);

Corina FRĂSINEANU: cap. 2 (în colaborare);

Florin IONIȚĂ: cap. 3 (par. 3.1-3.3 în colaborare), cap. 4 (în colaborare);

Daniel JIROVEANU: cap. 9, cap. 1 (par. 1.1-1.5 în colaborare), cap. 12 (în colaborare);

Monica NEDELCU: cap. 6 (în colaborare), cap. 8 (în colaborare);

Florea PÎRVU: cap. 5 (în colaborare), cap. 6 (în colaborare);

Doina POPESCU: cap. 10 (par. 10.5-10.8);

Cătălina RADU: cap. 1 (par. 1.6-1.7 în colaborare); cap. 3 (par. 3.4 în colaborare);

Cezar-Petre SIMION: cap. 1 (par. 1.1-1.5 în colaborare), cap. 7 (par. 7.1-7.2 și par. 7.4-7.6 în colaborare), cap. 12 (în colaborare);

Aurelia STĂNESCU: cap. 10 (par. 10.1-10.4);

Mihai VRÎNCUȚ: cap. 2 (în colaborare), cap. 7 (par. 7.1-7.2 și par. 7.4-7.6 în colaborare), cap. 11 (în colaborare).

MANAGEMENT

**Ediția a patra
revizuită și îmbunătățită**

**Vasile DEAC
coordonator**

**Laura BĂDIȚOIU
Mihai CIOC**

**Oana Elena CROITORU
Alexandrina DEACONU**

Adriana DIMA

**Corina FRĂSINEANU
Florin IONIȚĂ**

Daniel JIROVEANU

Monica NEDELCU

Florea PÎRVU

Doina POPESCU

Cătălina RADU

Cezar-Petre SIMION

Aurelia STĂNESCU

Mihai VRÎNCUȚ

**Colecția
Management**

**Editura ASE
București
2020**

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

Copyright © 2020, Editura ASE

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii.

Editura ASE

Piața Romană nr. 6, sector 1, București, România

cod 010374

www.ase.ro

www.editura.ase.ro

editura@ase.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Management / Vasile Deac (coord.), Laura Bădițoiu, Mihai Cioc, ... –

Ed. a 4-a reviz. și îmbunătățită. – București : Editura ASE, 2020

Conține bibliografie

ISBN 978-606-34-0325-5

I. Deac, Vasile

II. Bădițoiu, Laura

III. Cioc, Mihai

005

Editura ASE

Redactare, tehnoredactare și copertă: Claudia-Marinela Dumitru

Autorii își asumă întreaga responsabilitate pentru: ideile exprimate, corectitudinea științifică, originalitatea materialului și sursele bibliografice menționate.

Cuvânt-înainte

Actuala conjunctură economică determinată de noul context economico-financiar, respectiv perioada post criză cu care ne confruntăm, de accelerarea procesului de globalizare, de internaționalizare a companiilor, de interdependență crescută a piețelor plasează majoritatea organizațiilor economice într-un context de „război economic”. Față de o asemenea conjunctură, problema care se ridică este aceea de a nu fi fatalist, de a rămâne pasiv sau de a admite că traversăm o perioadă economică fără ieșire. Din această situație dificilă, dar stimulativă, vor ieși victorioase organizațiile a căror management dau dovadă de imaginație și de creativitate pentru a găsi soluții de progres mai bine adaptate și cu o eficiență economică ridicată, soluții de creștere a competitivității organizației. În cadrul acestor soluții, cele privind creșterea performanței printr-un management modern al organizației sunt prioritare.

În ultima perioadă de timp se vorbește tot mai mult, îndeosebi în țara noastră, că lipsa de performanță economică a companiilor își are justificarea în lipsa unui management performant, capabil să formuleze un demers strategic pertinent, să-și fundamenteze științific deciziile, să modernizeze sistemul de management, să introducă metode și tehnici moderne de management, toate acestea în vederea creșterii eficienței și a competitivității.

În cadrul competiției concurențiale companiile caută să-și crească eficiența operațională (adică să faci același lucru mai bine decât competitorii tăi). Deși, creșterea eficienței operaționale este necesară pentru creșterea performanței, ea nu este suficientă, pentru că și concurenții îi pot imita cu ușurință, eficiența operațională conducând la o formă de competiție convergentă distructivă, în care toate companiile tind să arate la fel. Ori, *„pentru a fi competitiv, trebuie să fii diferit”*, arată M. Porter, și în acest aspect considerăm că se vede știința și arta managerilor.

Lucrarea de față își propune să contribuie la dezvoltarea gândirii și aptitudinilor manageriale și să ofere cadrul conceptual, metodele și tehnicile necesare analizei și perfecționării activității organizațiilor pentru atingerea performanței necesare competiției, prin realizarea acelu transfer absolut necesar de cunoștințe „de clasă mondială” spre comunitatea de specialitate preocupată de managementul organizației. Ne-am propus o structurare diferită față de abordările managementului întâlnite în majoritatea lucrărilor de specialitate existente,

respectiv o abordare a problemelor specifice managementului având în vedere atât componentele sistemului de management (decizional, organizatoric, informațional, metodelor și tehnicilor de management), cât și funcțiunile unei organizații economice (managementul cercetării-dezvoltării, managementul producției, managementul resurselor umane, managementul asigurării cu resurse materiale și a vânzărilor, managementul activității financiar-contabile). În această a patra ediție, pe lângă îmbunătățirile aduse la unele capitole, pentru a veni în sprijinul studenților în activitatea de seminar, la sfârșitul fiecărui capitol, sunt prezentate studii de caz, oferind studenților posibilitatea de a aprofunda aspectele teoretice prezentate pe baza unor dezbateri și analize efectuate plecând de la problematica prezentată în aceste studii de caz. Dacă am reușit pe deplin aceste lucruri în acest moment, rămâne să vedem după primirea sugestiilor și propunerilor dumneavoastră. Deși abordările autorilor capitolului reprezintă puncte de vedere personale, deplin responsabile, prin modul de structurare pe capitole și tematica abordată în cadrul fiecărui capitol s-a urmărit asigurarea unui caracter unitar al lucrării.

Conștienți de complexitatea și dificultățile problemelor abordate, nu avem pretenția acoperirii tuturor aspectelor privind managementul organizației și nici măcar a clarificării complete a problemelor abordate, dar considerăm că prin problematica abordată această lucrare poate fi cu adevărat utilă, nu numai studenților de la toate facultățile din ASE, care au ca disciplină fundamentală MANAGEMENT, dar și managerilor și specialiștilor din cadrul companiilor internaționale, cursanților de la studiile masterale, precum și studenților din învățământul economic și tehnic, care se pregătesc în domeniul managementului economic.

Autorii mulțumesc pentru sugestiile primite după cele trei ediții, sunt conștienți că lucrarea, și în această ediție, este, încă, susceptibilă de îmbunătățire și așteaptă, cu recunoștință, sugestii și propuneri, care să fie luate în considerare la o ediție viitoare.

București, februarie, 2020

Prof. univ. dr. Vasile DEAC

Cuprins

Capitolul 1

Fundamentele teoretice ale managementului

1.1 Conceptul de management	13
1.1.1 Etimologia termenului de management	13
1.1.2 Abordări ale conceptului de management	13
1.1.3 Managerii	19
1.2 Școlile de management.....	21
1.3 Funcțiile managementului	27
1.4 Procesul de management.....	31
1.5 Organizația și mediul ambiant.....	33
1.5.1 Organizația.....	33
1.5.2 Mediul ambiant al organizației	37
1.6 Management versus leadership	39
1.6.1 Ce este leadershipul?	39
1.6.2 Management și leadership – care este relația dintre cele două concepte?	43
1.6.3 Leadershipul colaborativ.....	44
1.7 Antreprenoriatul – o altă formă de management?	45
Studii de caz (1)	48
Bibliografie	52

Capitolul 2

Managementul strategic al organizației

2.1 Managementul strategic al organizației.....	55
2.1.1 Managementul strategic al organizației: esență, importanță, trăsături.....	55
2.2 Strategia organizației	59
2.2.1 Conceptul de strategie și componentele acesteia	59
2.2.2 Procesul de formulare a strategiei organizației.....	65
2.2.3 Analiza strategică a mediului concurențial	67
2.2.4 Diagnosticarea strategică internă a organizației	89
2.3 Opțiuni strategice ale organizației	101
2.3.1 Strategii de bază în fața concurenței	101
2.3.2 Strategia de specializare	108
2.3.3 Strategia de diversificare	109
2.3.4 Strategia de integrare pe verticală	111
2.4 Avantajul competitiv	114
2.4.1 Avantajul costului	114
2.4.2 Diferențierea	116
Studii de caz (2).....	125
Bibliografie.....	134

Capitolul 3

Sistemul organizatoric

3.1 Organizarea structurală.....	137
3.1.1 Componentele organizării structurale.....	137
3.1.2 Documente specifice organizării structurale.....	144
3.2 Organizarea procesuală.....	148
3.2.1 Componentele organizării procesuale	148
3.2.2 Documente specifice organizării procesuale	155

3.3 Organizarea informală	161
3.3.1 Componentele organizării informale	161
3.3.2 Documente specifice organizării informale	167
3.4 Managementul echipei	168
3.4.1 Echipele și rolul lor în organizațiile moderne.....	168
3.4.2 Etapele evoluției echipelor	170
3.4.3 Roluri individuale în echipă	172
3.5 Managementul conflictului	177
3.5.1 Conflictul – definiție, caracteristici și tipologie	177
3.5.2 Cauze generale ale conflictelor	182
3.5.3 Stiluri și strategii de management al conflictului	184
3.5.4 Alte abordări de management al conflictului	192
3.5.5 Efectele conflictelor asupra performanței organizaționale	194
Studii de caz (3)	197
Bibliografie.....	206

Capitolul 4

Sistemul informațional

4.1 Sistemul informațional al organizației	209
4.1.1 Generalități.....	209
4.1.2 Raportul între subsistemul informațional și celelalte componente ale sistemului de management	210
4.1.3 Definiția subsistemului informațional.....	211
4.1.4 Funcțiile sistemului informațional	213
4.1.5 Comunicarea	214
4.2 Componentele sistemului informațional	216
4.2.1 Date, informații, cunoștințe	217
4.2.2 Circuitele și fluxurile informaționale	222
4.2.3 Procedurile informaționale	224
4.2.4 Mijloacele de tratare a informațiilor.....	226
4.3 Deficiențe ale sistemelor informaționale. Reproiectarea sistemelor informaționale	226
4.3.1 Deficiențe generale și specifice	227
4.3.2 Modalități de diminuare a manifestării deficiențelor sistemelor informaționale.....	230
4.3.3 Decizia de reproiectare a sistemului informațional Principii care stau la baza reproiectării.....	232
4.3.4 Etapele reproiectării unui sistem informațional.....	234
4.3.5 Aspecte specifice ale Managementului Schimbării în cazul reproiectării sistemelor informatice	237
4.4 Sistemele informatice și tipologia generală a acestora.....	241
4.4.1 Subsistemul informațional și cel informatic	241
4.4.2 Componentele sistemului informatic al organizației	242
4.4.3 Tipuri de sisteme informatice	245
4.4.4 Sisteme informatice pentru management	247
4.4.5 Aspecte legate de governanța IT și de managementul sistemelor informatice pentru management	249
4.4.6 Etică și legalitate în utilizarea și managementul sistemelor informaționale și informatice	258
Studiu de caz (4)	261
Bibliografie.....	266

Capitolul 5

Sistemul decizional

5.1 Decizia de management	269
5.1.1 Definirea deciziei și factorii primari ai acesteia.....	270
5.1.2 Cerințele și criteriile de clasificare a deciziilor	273
5.1.3 Etapele procesului decizional.....	276
5.2 Metode și tehnici de alegere a variantei optime (adoptare a deciziei) și de îmbunătățire a procesului decizional.....	278
5.2.1 Metode statice de adoptare a deciziei.....	279
5.2.2 Metode dinamice de alegere a deciziei.....	279
5.2.3 Metode de alegere a variantei optime în cazul deciziilor cu univers aleator (în condiții de risc).....	287
5.2.4 Metode de alegere a variantei optime în cazul deciziilor în condiții de incertitudine.....	290
5.2.5 Alte metode și tehnici folosite în procesul decizional.....	291
Studiu de caz (5)	293
Bibliografie.....	299

Capitolul 6

Sistemul de metode și tehnici manageriale

6.1 Analiza diagnostic	301
6.2 Managementul prin proiecte.....	302
6.3 Managementul prin bugete.....	303
6.4 Managementul prin excepții.....	305
6.5 Managementul prin obiective.....	308
6.6 Tabloul de bord	309
6.7 Delegarea.....	312
6.8 Ședința	315
6.9 Metode de stimulare a creativității.....	317
6.9.1 Conceptul și conținutul creativității	317
6.9.2 Metode de stimulare a creativității în vederea îmbunătățirii deciziilor	319
Studiu de caz (6)	323
Bibliografie.....	327

Capitolul 7

Managementul cercetării-dezvoltării și de proiect

7.1 Dimensiunea managerială a activității de cercetare-dezvoltare	329
7.1.1 Definirea activității de cercetare-dezvoltare	329
7.1.2 Cercetarea științifică în România	333
7.1.3 Cercetarea și managementul	337
7.2 Rolul și locul cercetării-dezvoltării în cadrul organizației	338
7.3 Inovarea	342
7.3.1 Definiție	342
7.3.2 Concepte asociate inovării	342
7.3.3 Factori care încurajează inovarea	344
7.3.4 Factori care împiedică inovarea	346
7.3.5 Clasificarea inovării	346
7.3.6 Surse potențiale ale inovării	350
7.4 Proiectul – cadru general al manifestării cercetării și dezvoltării într-o organizație	351

7.5 Elementele definiției ale unui proiect și relația dintre ele	353
7.6 Metode de selecție a proiectelor	365
7.6.1 Metoda de selecție a proiectelor pe bază de listă.....	367
7.6.2 Metode financiare de selecție a proiectelor	369
Studiu de caz (7)	371
Bibliografie.....	379

Capitolul 8

Managementul producției

8.1 Procesul de producție: definiție, clasificare, factori de influență.....	383
8.2 Tipologia producției industriale: concept, caracterizarea tipurilor de producție	386
8.3 Structura de producție și de concepție	398
8.4 Organizarea verigilor de producție.....	404
8.5 Mentenanța echipamentelor tehnologice.....	410
8.6 Depozitarea și transportul intern – componente ale activității de servire	414
8.6.1 Depozitarea – componentă a activității de servire.....	414
8.6.2 Transportul intern – componentă a activității de servire.....	417
Studiu de caz (8).....	421
Bibliografie.....	425

Capitolul 9

Managementul asigurării resurselor materiale și al vânzărilor

9.1 Managementul aprovizionării cu resurse materiale și echipament tehnic.....	427
9.1.1 Strategia în asigurarea cu resurse materiale și echipament tehnic	427
9.1.2 Fundamentarea planului și programelor de aprovizionare	430
9.1.3 Evaluarea și selecția furnizorilor	432
9.2 Managementul logisticii și gestiunea stocurilor de resurse materiale.....	435
9.2.1 Logistica materialelor și produselor	435
9.2.2 Ambalarea și depozitarea produselor	437
9.2.3 Gestiunea economică a stocurilor.....	440
9.3 Managementul vânzărilor.....	442
9.3.1 Strategia activității de vânzare.....	442
9.3.2 Planificarea și organizarea activității de vânzare	445
9.3.3 Metode și tehnici de creștere a vânzărilor de produse (vânzările complexe)....	447
Studii de caz (9)	448
Bibliografie.....	451

Capitolul 10

Managementul resurselor umane

10.1 Managementul resurselor umane: definiție, elemente de bază.....	453
10.1.1 Principalele activități ale managementului resurselor umane.....	454
10.2 Planificarea necesarului de resurse umane.....	454
10.3 Analiza și proiectarea postului. Postul. Fișa postului.....	457
10.3.1 Analiza postului	457
10.3.2 Postul.....	458
10.3.3 Fișa postului	459

10.4 Recrutarea și selecția resurselor umane.....	461
10.4.1 Recrutarea resurselor umane.....	461
10.4.2 Metode de recrutare a resurselor umane.....	463
10.4.3 Selecția resurselor umane.....	465
10.4.4 Formarea și perfecționarea resurselor umane.....	468
10.5 Motivația.....	469
10.5.1 Conceptul de motivație.....	469
10.5.2 Forme ale motivației.....	471
10.6 Teorii ce privesc conținutul motivației.....	473
10.6.1 Motivația în concepția lui A. Maslow.....	473
10.6.2 Teoria bifactorială motivație – igienă F. Herzberg.....	475
10.6.3 Teoria ERG a lui C. Alderfer.....	477
10.6.4 Teoria necesităților a lui D. McClelland.....	478
10.7 Teorii și modele ce privesc procesul de motivare.....	481
10.7.1 Teoria așteptării (speranței) a lui V. Vroom.....	481
10.7.2 Teoria echității.....	484
10.8 Evaluarea performanțelor resurselor umane.....	487
10.8.1 Evaluarea și obiectivele acesteia.....	487
10.8.2 Metode de evaluare.....	488
10.8.3 Interviurile de evaluare.....	491
Studii de caz (10).....	492
Bibliografie.....	499

Capitolul 11

Managementul calității proceselor

11.1 Evoluții în abordarea calității.....	501
11.1.1 Asigurarea calității de-a lungul timpului.....	501
11.1.2 Calitatea produselor și calitatea proceselor.....	504
11.1.3 Calitatea ca instrument de management.....	508
11.2 Planificare, Realizare, Control și Acțiune – procesul fundamental al Managementului Calității.....	510
11.3 Instrumente și tehnici de management al calității proceselor.....	512
11.3.1 Tendințe moderne în managementul calității proceselor.....	512
11.3.1.1 Standardizarea și ISO 9000:2005.....	513
11.3.1.2 Teoria Restricțiilor.....	514
11.3.1.3 Six Sigma.....	515
11.3.2 Instrumente de control al calității proceselor.....	520
Studiu de caz (11).....	526
Bibliografie.....	530

Capitolul 12

Managementul activității financiar-contabile

12.1 Managementul activității financiare.....	533
12.2 Managementul activității de contabilitate.....	536
12.3 Controlul de gestiune.....	551
Studiu de caz (12).....	560
Bibliografie.....	567

Abstract	569

Contents	571